NEJVYŠŠÍ SOUD
Mgr. Václav VLČEK
vedoucí oddělení styku s veřejností

sp. zn. Zin 28/2025

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), rozhodl o žádosti **Hlídače státu, z. ú.**, IČO: 05965527, se sídlem Velenovského 648, 251 64 Mnichovice, s elektronickou adresou analyzy@hlidacstatu.cz a adresou datové schránky a9jia5t (dále jen „žadatel“), ze dne 20. 2. 2025, sp. zn. vide supra (dále jen „projednávaná žádost“),

takto:

Podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 4 a § 3 odst. 3 informačního zákona se projednávaná žádost **o d m í t á** v části týkající se požadavku na poskytnutí zdůvodnění odměn.

Odůvodnění:

Povinný subjekt obdržel projednávanou žádost v následujícím znění (důraz doplněn):

„Vážení,
v rámci projektu Platy úředníků (https://platyuredniku.hlidacstatu.cz/), vás žádáme na základě zákona č. 106/1999 Sb. a zejména pak jeho ustanovení § 8c - Informování o příjmech fyzických osob
(1) Povinný subjekt poskytne informaci o výši příjmu osoby, které poskytl nebo poskytuje veřejné prostředky mající povahu příjmu ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle zákona o daních z příjmů
a) jako
1. veřejnému funkcionáři, na kterého se vztahovaly nebo vztahují povinnosti podle zákona o střetu zájmů,
2. poradci prezidenta republiky, člena vlády, náměstka člena vlády nebo vedoucího ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, nebo
3. členovi svého statutárního, řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu, anebo
b) pokud žadatel prokáže veřejný zájem na poskytnutí informace o výši příjmu této osoby a tento veřejný zájem v jednotlivém případě převažuje nad zájmem na ochraně této informace.
(2) Informace o výši příjmu podle odstavce 1 se poskytne v rozsahu jméno, příjmení, funkční, pracovní či jiné obdobné zařazení a výše veřejných prostředků, na kterou vznikl nárok, před zdaněním a dalšími povinnými odvody za období podle obsahu žádosti. Při poskytování informace podle věty první se § 5 odst. 3 nepoužije.

o poskytnutí následujících informací:

- *informace o výši veškerých vyplacených příjmů ze závislé činnosti (mzdy včetně, avšak nikoli výlučně, osobního ohodnocení a všech příplatků), odměn (včetně, avšak nikoli výlučně odměny řádné, mimořádné a odměny za plnění cílových úkolů), jiných příjmů a benefitů*

spojených s výkonem funkce (včetně, avšak nikoli výlučně, odměny za působení v dozorčích orgánech a naturální požitky – nepeněžitý příjem spočívající v užívání služebního vozidla, poskytnuté ubytování), to vše v hrubé výši tj. před zdaněním, zdůvodnění mimořádné odměny, a počet odpracovaných měsíců, a to u všech zaměstnanců na vedoucích pozicích a to za kalendářní rok 2024 (vyplacených, resp. poskytnutých v souvislosti s výkonem výše uvedené pozice, resp. funkce za období od 1.1.2024 do 31.12.2024).*

** V případě úřadu tyto informace poskytněte za nejvyššího představitele instituce jako jsou ministři, ředitelé úřadů, vedoucí organizací atp. a za jeho přímé podřízené (náměstky/ředitele/vedoucí odborů nebo sekcí apod.).*

V případě subjektů jako jsou národní nebo státní podniky či akciové společnosti ve vlastnictví státu tyto informace poskytněte za nejvyšší představitele subjektu jako jsou ředitelé, statutární orgány, předsedové a členové řídícího, dozorčího nebo kontrolního orgánu společnosti, a za přímé podřízené vedení subjektu (náměstky/ředitele/vedoucí odborů nebo sekcí apod.).

U organizací, které mají regionální/krajské kanceláře/pobočky a pobočka má alespon dvou úrovňovou řídící strukturu, do seznamu zahrňte i vedoucího/řídícího/ředitele těchto poboček.

Prosíme o poskytnutí informací do přiloženého Excelu. Excel jsme přímo pro Vás předvyplnily na základě údajů, které jste nám poskytli v minulém roce. Pokud je to možné, prosíme o zachování názvů jednotlivých pozic jako v loňském roce. Doplnění další pozic na nové řádky je samozřejmě možné.

Poznámka: Excel formulář prosím neupravujte, neměňte pořadí, počet či význam sloupců. Zaslané formuláře zpracováváme strojově a změna způsobí nesprávné uložení Vašich údajů. Děkujeme za pochopení.

Projekt Platy úředníků je dlouhodobý (tento projekt spustila v roce 2014 paní Kristýna Bašná MSc. PhD. a v roce 2020 převzal jeho provozování Hlídač státu, z.ú., do jehož náplně tato činnost spadá), získané informace tak jsou a budou zveřejňovány na webu projektu a tam i kontinuálně porovnávány v čase.

Veřejně dostupné informace o platech nejvyšších představitelů státních nebo státem zřízených institucí a podniků zlepšují transparentnost veřejné správy v České republice, což je oblast veřejného zájmu. Zájem na poskytnutí a zveřejnění informací o odměnách vedoucích zaměstnanců státem řízených organizací akcentoval rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2014, č.j. 8 As 55/2012-62.

Vzhledem k tomu, že informace tohoto druhu nejsou pravidelně zveřejňovány v České republice žádným jiným subjektem (institucí vládního nebo nevládního charakteru), než na internetové adrese projektu Platy úředníků, je splněna podmínka, že žadatel plní poslání dozoru veřejnosti ve věci veřejného zájmu (vynakládání veřejných prostředků na platy a odměny státních zaměstnanců). Tuto skutečnost konstatoval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. května 2020 č.j. 2 As 88/2019-29, dostupném na stránkách www.nssoud.cz, s čímž se plně ztotožnila navazující judikatura, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. srpna 2020, č.j. 1 As 250/2020-29.

Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí č.j. 2 As 88/2019-29 uvedl ve vztahu k uvedenému webu, že se jedná o webovou stránku věnující se výhradně této problematice, s ojediněle širokým záběrem dožadovaných institucí (tehdy více než 230 subjektů - od nejvyšších státních úřadů a institucí, po významné příspěvkové organizace nebo státní podniky), přičemž všechna data jsou zpracována systematicky, umožňujíce vzájemné srovnání s dřívějšími údaji. Takovýto způsob zveřejňování poskytnutých informací, který v sobě zahrnuje taktéž jejich dílčí zpracování a efektivní prezentaci, je svého druhu ukázkovým případem plnění funkce tzv. „společenského hlídacího psa“.“

Povinný subjekt úvodem rekapituluje, že projednávanou žádost vykládá na základě jejího obsahu a vychází i z jí citovaného § 8c informačního zákona, konkrétně tedy podřadil projednávanou žádost pod § 8c odst. 1 písm. a) bod 1. informačního zákona.

K výroku rozhodnutí:

Podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) jsou svoboda projevu a právo na informace zaručeny. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny **přiměřeným** způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

Zákonem, který provádí uvedené ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, je právě informační zákon. Podle § 1 informačního zákona tento zákon upravuje pravidla pro poskytování informací a podmínky práva svobodného přístupu k informacím.

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona „*Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.*“

Podle § 2 odst. 4 informačního zákona se „*povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.*“ Podle § 3 odst. 3 informačního zákona se informací „*pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoli obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči*“.

Povinný subjekt konstatuje, že účelem této výluky je určitá míra ochrany povinných subjektů před nutností vytvářet nové informace jen pro účely zpracování odpovědi na žádost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012, č. j. 4 As 37/2011-93, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 8 As 9/2013-30).

Za požadavek na vytvoření nové informace ve smyslu § 2 odst. 4 informačního zákona lze považovat i žádost, která směřuje k poskytnutí neexistující informace, tedy informace, která nikdy neexistovala (vůbec nevznikla). Odborná literatura (srov. *Furek, A., Rothanzl, L., Jírovec, T.*: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha. C. H. Beck, 2016, s. 63) k tomu uvádí: *„Z hlediska hmotněprávního pak může být žádost odmítnuta, jsou-li splněny dvě podmínky: požadovaná informace u povinného subjektu neexistuje ... a současně povinný subjekt nemá zákonnou povinnost danou informací disponovat*.“

Podle § 134 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), *„za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu může zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci odměnu.“* Jak uvádí komentářová literatura *„posouzení mimořádnosti či významnosti pracovního úkolu náleží plně do pravomoci zaměstnavatele. Mimořádnost se obvykle posuzuje ve vztahu k rozsahu běžně plněných úkolů, může však být spatřována i ve flexibilním přístupu zaměstnance k jednotlivým pracovním úkolům /…/. Pouze na rozhodnutí zaměstnavatele také záleží, který z úkolů, které v rámci své činnosti zajišťuje, bude považovat za zvlášť významný.*“ (srov. *Bělina, M., Drápal, L. a kol.* Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 725).

Na rozdíl od tzv. cílové odměny (§ 134a zákoníku práce), u které musí před započetím plnění úkolu zaměstnavatel zaměstnanci oznámit výši odměny a hodnotitelné nebo měřitelné ukazatele, u odměny podle § 134 zákoníku práce není žádný takový písemný pokyn vyžadován. Stejně tak zákon nevyžaduje ani písemné odůvodnění případných mimořádných odměn.

V případě povinného subjektu je písemné odůvodnění odměn vyžadováno u všech zaměstnanců, kteří v rámci organizační struktury nepodléhají přímo působnosti předsedy Nejvyššího soudu. V takovém případě přímý nadřízený zaměstnance předkládá písemný návrh výše odměn a jejich odůvodnění předsedovi Nejvyššího soudu. V případě zaměstnanců, kteří v rámci organizační struktury spadají přímo pod předsedu Nejvyššího soudu, pak toto písemné hodnocení vytvářeno není, neboť hodnocení těchto zaměstnanců, včetně přidělování odměn, provádí přímo předseda Nejvyššího soudu.

Dále je třeba říci, že plat předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu, stejně jako všech ostatních soudců (nejen) Nejvyššího soudu, je pevně stanoven zákonem č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platu“), přičemž tento zákon žádné mimořádně odměny pro tyto funkce nepřipouští.

Vzhledem k tomu, že žádný právní předpis povinnému subjektu neukládá vytváření odůvodnění mimořádných odměn zaměstnanců přímo podřízených předsedovi Nejvyššího soudu, nejsou povinným subjektem ani vytvářena. Vymezená část projednávané žádosti byla proto výrokem předkládaného rozhodnutí odmítnuta, neboť taková informace neexistuje.

Poučení: Proti rozhodnutí o odmítnutí projednávané žádosti nebo její části je možné podle § 16 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání, které se podává Nejvyššímu soudu do 15 dnů ode dne doručení. Lhůta pro podání odvolání začíná běžet následující den po doručení. O odvolání rozhoduje Úřad pro ochranu osobních údajů.

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona

Povinný subjekt poskytuje veškeré požadované informace, s výjimkou informací, o jejichž odmítnutí rozhodl výše uvedeným výrokem, formou následujícího sdělení a přílohy.

V poskytované příloze jsou u každé z požadovaných funkcí a pracovních pozic uvedeny projednávanou žádostí požadované údaje.

Je třeba upozornit na skutečnost, že výše platů a mimořádných odměn úzce souvisí s druhem práce, její složitostí a množstvím, mírou odpovědnosti, druhem pracovního úvazku či konkrétními výsledky práce každého jednotlivého zaměstnance.

Povinný subjekt dodává, že poskytovaná příloha nebude na webu Nejvyššího soudu www.nsoud.cz v sekci *„Pro veřejnost a média – Poskytnuté informace“* zveřejněna, a to plně v souladu s pokynem ustanovení § 8c odst. 2 informačního zákona.

Dále je třeba uvést, že soudcům včetně funkcionářů jsou poskytovány náhrady podle příslušných ustanovení zákona o platu. Předsedovi a místopředsedovi Nejvyššího soudu jsou dále poskytována naturální plnění, a to podle § 6 ve spojení s § 33 zákona o platu: předsedovi Nejvyššího soudu je k dispozici „*užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k osobní dispozici*“, místopředsedovi Nejvyššího soudu je pak k dispozici „*užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k umožnění styku s rodinou*“.

Pro úplnost povinný subjekt sděluje, že všem soudcům a zaměstnancům Nejvyššího soudu jsou poskytovány stravenky, dále mohou soudci a zaměstnanci soudu čerpat také další prostředky z Fondu kulturních a sociálních potřeb. Nicméně, tyto benefity nijak nesouvisí s výkonem konkrétní funkce (pracovní pozice). Zároveň je třeba upozornit, že např. služební mobilní telefon nebo služební notebook nelze považovat za benefit, neboť jsou zaměstnancům poskytovány čistě za účelem plnění jejich pracovních povinností, nikoliv pro osobní účely.

Povinný subjekt upozorňuje, že i při dosahování cílů transparentnosti musí být dbáno na proporcionalitu přijímaných opatření vzhledem k možným zásahům do práv dotčených osob. Povinný subjekt má vážné pochybnosti, zda žadatelův přístup, kdy poskytované informace opakovaně zpřístupňuje neomezenému okruhu blíže neurčených osob, čímž neumožňuje dotčeným osobám žádnou zpětnou vazbu, lze považovat za proporcionální deklarovanému cíli. Povinný subjekt plně respektuje veřejný zájem na informování o platech zaměstnanců veřejné sféry, tento zájem ale nemůže plošně odůvodnit zásah do soukromí dotčených osob, který není ani nezbytný, jelikož právní řád poskytuje jiné prostředky, jimiž je umožněno dosáhnout stejného cíle. Tyto prostředky přitom účinněji chrání práva dotčených osob. Plošné zveřejnění informací o platech navíc žadateli (ani dalším potencionálním zájemcům z řad veřejnosti) neumožní učinit si úplný kvalifikovaný úsudek o (kvalitě či rozsahu) plnění pracovních povinností dotčených osob, neboť je nedoprovázejí další informace, které by je zasadily do patřičného kontextu. Osoby z řad veřejnosti, ani samotný žadatel, nemají přehled o pracovní náplni či kompetencích dotčených osob, tudíž podle povinného subjektu ani nemohou kvalifikovaně odhadnout odůvodněnost vyplacených peněžních prostředků.

Dále je vhodné vysvětlit, že ani přijetím § 8c nebyla popsaná situace – důvody pro ochranu soukromí dotčených osob před automatickým plošným zveřejněním poskytnutých informací, nijak omezena, spíše naopak. Druhá věta § 8c odst. 2 přímo uvádí, že „*Při poskytování informace podle věty první se § 5 odst. 3 nepoužije.*“ Odkazovaný § 5 odst. 3 informačního zákona pak stanovuje povinnému subjektu zveřejnění poskytnutých informací „*způsobem umožňujícím dálkový přístup*“, tj. na webu povinného subjektu. Zákonodárce si tak sám byl vědom zásahu do práv dotčených osob, proto ho omezil na nezbytné minimum – poskytnutím informací konkrétnímu žadateli je dostatečně naplněn zájem transparentnosti.

Dále je nutné upozornit na nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011, bod 29: „*Primární funkcí práva na respekt k soukromému životu je zajistit prostor pro rozvoj a seberealizaci individuální osobnosti. (...) právo na soukromí garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný čl. 10 odst. 3 Listiny*“.

Rozsah zásahu do práva na informační sebeurčení se přitom mj. odvíjí i od skutečnosti, zda jsou požadované informace (osobní údaje) sdělovány jednotlivci, či blíže neurčenému a neomezenému okruhu anonymních osob. Povinný subjekt má zvláště pochybnosti o potřebnosti plošného zveřejňování poskytovaných údajů žadatelem. Už jen samo poskytnutí informací na žádost podle informačního zákona je dostatečným naplněním sledovaného cíle – kontroly nakládání s financemi povinného subjektu. Další (či dokonce plošné) zveřejňování poskytnutých informací v kyberprostoru může představovat zásah nepotřebný a nepřiměřený vzhledem ke sledovanému cíli.

V projednávané žádosti shledává povinný subjekt jako vhodné upozornit i na nález pléna Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17, jenž se sice týkal zákona o střetu zájmů, respektive se vztahoval k vedení centrálního registru oznámení, nicméně povinný subjekt je toho názoru, že část nálezu, která shledává protiústavnost automatického plošného zveřejňování údajů u některých osob, jimž byly uloženy povinnosti podle ustanovení zákona o střetu zájmů, se plně vztahuje i na tuto věc, respektive na žadatelem zamýšlené a avizované plošné zveřejnění poskytovaných informací.

Poučení: Proti způsobu vyřízení žádosti v místě, kde jsou poskytovány informace, je možné podle § 16a odst. 1 informačního zákona podat stížnost do 30 dnů od doručení. Lhůta pro podání stížnosti začíná běžet den po dni doručení. Stížnost se podává Nejvyššímu soudu, který ji k rozhodnutí předloží Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud stížnosti sám zcela nevyhoví.

V Brně dne 13. 3. 2025

L. S.

Mgr. Václav Vlček
vedoucí oddělení styku s veřejností
pověřený vyřizováním žádostí podle informačního zákona

Příloha: kccaa9t-Excel-formular-pro-platy-2024-doplněno